

কাৰ্যকাৰিতাৰ সাৰাংশ

পৃষ্ঠভূমি: মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ, বৰাক উপত্যকা, কাৰ্বিআংলং আৰু ডিমা হাচাও পৰ্বত মালাৰে আবৃত ৭৮,৪৭৮ বৰ্গকিলোমিটাৰ পৰিসীমাৰে উত্তৰপূৱৰ সাতখন প্ৰদেশৰ ভিতৰত অসম অন্যতম। অপৰিসীমিত বৰষুণ তথা নদ-নদীৰ বিস্তৃত প্ৰসাৰণ স্বত্বেও অসমত জটিল পাৰিপাৰ্শ্বিকতা যেনে- ভৌগোলিক তাৰতম্য, ভূ-গৰ্ভৰ কম্পন, বৰষুণৰ তাৰতম্য, ভূমি অৱক্ষয়, বনাঞ্চলৰ অৱনতি, বৰ্দ্ধিত জনসংখ্যা আদিয়ে জলসম্পদৰ বিকাশত যথেষ্ট বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছে। অপৰ্যাপ্ত তথা অনিৰ্ভৰযোগ্য জলবিজ্ঞান তথা আৱহবিজ্ঞান সম্পৰ্কীয় তথ্যই জলসম্পদৰ বিকাশত একেলগে প্ৰত্যাহ্বান স্বৰূপে থিয় দিছে। সমূহ নলীবাহিত জলধাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি অসম, বিহাৰ, ঝাৰখণ্ড আৰু উত্তৰপ্ৰদেশ এই চাৰিখন প্ৰদেশক ভাৰতৰ ভিতৰত মন্থৰ গতিৰ প্ৰদেশ হিচাপে চিহ্নিত কৰা হৈছে। সাধাৰণতে এই মন্থৰ গতিৰ প্ৰদেশ সমূহে সামাজিক আৰু কাৰিকৰী বিষয়ত খোৱাপানীৰ যোগান আঁচনিসমূহ ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰত খণ্ড আৰু গাওঁ পঞ্চায়ত সমূহৰ পৰা বাধাগ্ৰস্ত হয়। সামাজিক বাধাৰ ক্ষেত্ৰত সাধাৰণতে খোৱাপানীৰ আঁচনিসমূহ ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰত জনসাধাৰণ তথা পঞ্চায়তসমূহৰ পৰা সমূচিত সহাৰি পোৱা নাযায়। আনহাতে কাৰিকৰী দিশত প্ৰাদেশিক গ্ৰাম্য পানীযোগান বিভাগসমূহে আঁচনিসমূহৰ বিকেন্দ্ৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰত সাৱলীকৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ অভাৱ পৰিলক্ষিত হয়। মেৰামতি তথা ব্যৱহাৰ ব্যৱস্থাৰ অপৰিপক্বতাৰ বাবে চলি থকা আঁচনি সমূহে বিকল হৈ পৰি থকা দেখা যায়। কিছু কিছু অঞ্চলত উৎকৃষ্ট তথা সুৰক্ষিত জলাশয় লোকালয়ৰপৰা বহুত দূৰত হোৱা বাবেও খোৱাপানীৰ সমস্যা দেখা যায়। অসম, বিহাৰ, ঝাৰখণ্ড আৰু উত্তৰপ্ৰদেশ এই মন্থৰগতিৰ প্ৰদেশসমূহৰ বাবে এটা ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰকল্পৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে ইতিমধ্যে **World Bank** ৰ সহায়তা বিচাৰিছে। অসমত এই প্ৰকল্পৰ অধীনত প্ৰদূষণৰহিত পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ লগত সংগতি ৰাখি বৃহৎ বহুমুখী গ্ৰাম্য পানীযোগান আঁচনিসমূহ সাঙুৰি লোৱা হৈছে তথা পানীৰ এই আঁচনিসমূহে গুণাগুণ তথা স্বাস্থ্যসন্মত খোৱাপানী ব্যৱস্থাও সন্নিহিত কৰা হৈছে।

এই প্ৰকল্পসমূহৰ বাবে চাৰিটা উপাদানৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে।

উপাদান: ১) এই উপাদানে অংশগ্ৰহণকাৰী প্ৰদেশ আৰু PRI সমূহক বিস্তৃত আঁচনি, পৰিশোধিত কাৰ্য, পৰিচালনা ক্ষমতা আদি বৃদ্ধিৰ সকলো দিশ সামৰি প্ৰস্তুত কৰিবলৈ বিত্তীয় তথা কাৰিকৰী সাহায্য প্ৰদান।

উপাদান : ২) গ্ৰাম্য পানীযোগান আঁচনিসমূহৰ বিত্তীয় সহায়তা নলী পৰিৱাহিত পানীৰ যোগান আৰু স্বাস্থ্যসন্মত হোৱাটো বাঞ্ছনীয়। এই কাৰ্যবোৰৰ ভিতৰত চলি থকা RWSS বোৰৰ আন্তঃগাঠনিৰ সংযোজন তথা পুনৰ গঠন আৰু নতুনকৈ পানীৰ যোগানৰ প্ৰক্ৰিয়া সামৰি লোৱা হ'ব।

উপাদান : ৩) RWSS বোৰৰ কাৰ্যকৰী ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ বাবে তিনিটা দিশ নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে।

(i) জোখ আৰু পৰিসৰ অনুযায়ী কাৰিকৰী ক্ষমতাৰ উন্নতিকৰণ।

(ii) বিত্তীয় সাহায্যৰ উন্নতিকৰণ- O&M খৰচৰ পুনৰ উদ্ধাৰ, বিত্তীয় সঞ্চালন তথা খতিয়ান।

(iii) প্ৰদেশ, জিলা আৰু গাওঁ অঞ্চলত দায়বদ্ধতা তথা কৰ্তব্য স্বচ্ছ নীতি-নিৰ্ধাৰণ, PPP আৰু বিধিসন্মত ব্যৱস্থাপনা ইত্যাদি, কাৰ্যক্ষমতা নিৰ্ধাৰণ আৰু স্ব-মূল্যাংকন।

শিক্ষামূলক আঁচনিতে উপৰোক্ত ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ পৰিপূৰকতা হিচাপে (a) জ্ঞানৰ আদান-প্ৰদান, (b)গাঠনিমূলক শিক্ষা আৰু (c) অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ প্ৰশিক্ষণ, d) WSSO বোৰক WASMO আৰু DWSMO ৰ লগত সংহতি ৰাখি আন্তঃগাঠনি তথা অন্যান্য সহায়েৰে সাৱলীকৰণ।

উপাদানঃ ৪] DDWS বোৰক কাৰিকৰী সহায়তা দিয়া মন্ত্ৰণালয়ৰ সামূহিক কাৰ্যক্ষমতা বৃদ্ধিৰ আচনি যুগুতোৱা তথা RWSS বোৰক এনেদৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা যাতে ৰাষ্ট্ৰীয় উৎস কেন্দ্ৰবোৰৰ পৰ্যবেক্ষণ আৰু আত্মবিশ্লেষণ কৰিব পৰা যায়।

অসমৰ সাতাইশ খন জিলাৰ ভিতৰত সাতখন জিলাত বিশ্ববেংকৰ সহায়তাত গঢ়ি উঠিবলগীয়া প্ৰকল্পৰ অধীনত সাঙুৰি লোৱা হ'ব। সামূহিক বা আংশিক হিচাপে এই সাতখন জিলাৰ ১৯ টা খণ্ডক সাঙুৰি লোৱা হ'ব। এই প্ৰকল্পসমূহ বৃহৎ বহুমুখী গাৱৰ ভূ-জল সৰবৰাহ কেন্দ্ৰ হিচাপে ধৰি লোৱা হ'ব। এই প্ৰকল্পই বঙাইগাওঁ, মৰিগাওঁ, কামৰূপ, শোণিতপুৰ, যোৰহাট, শিৱসাগৰ তথা হাইলাকান্দি জিলাৰ ১২৭৫ গাঁৱৰ ১৩,০৬,১৩৩ জন লোকক সাঙুৰি ল'ব আৰু ইয়াৰ ব্যয়ৰ বাবে ১৪২২ কোটি(263.09 Million USD)

পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ ক্ষতিয়ান আৰু ইয়াৰ কাৰ্যপন্থা

পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ লগত সংহতি ৰাখি বিশ্ববেংকৰ সহায়তাত গঢ়ি উঠা এই RWSS প্ৰকল্পসমূহে সন্মুখীন হ'বলগীয়া সকলো সমস্যাৰাজিৰ ওপৰত বিস্তৃত অধ্যয়ন তথা ইয়াৰ চিহ্নিতকৰণ আৰু বিশ্ববেংকে নিৰ্ধাৰণ কৰি দিয়া নীতিসমূহৰ সঠিকভাৱে পালন কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব। এই পৰ্যবেক্ষণৰ বাবে সকলো প্ৰাথমিক আৰু মাধ্যমিক তথ্যসমূহ চালি-জাৰি চোৱা হ'ব আৰু ইয়াৰ বাবে সাতখন প্ৰকল্প জিলাৰ প্ৰতিখনৰে বিশখনকৈ গাওঁ প্ৰাথমিক তথ্য নিৰ্ধাৰণৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰা হ'ব। মাধ্যমিক তথ্য সমূহৰ ভিতৰত হঠাৎ অহা বৰষুণৰ ঢল বা পৃথিৱীৰ আকস্মিক পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণবোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব। পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ মাপ-কাঠি, পানীৰ পৰিমাণ, গুণাগুণ, ইয়াৰ ব্যৱহাৰ, সমস্যা, জনবসতি, সামাজিক-অৰ্থনৈতিক আৰু স্বাস্থ্যৰ পৰিপন্থী তথা বৰ্তমানে চলি থকা পানী যোগানৰ আচনিসমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। প্ৰত্যেক সমীক্ষা গাঁৱৰ পৰা ৩০ ঘৰ মানুহক বাচি উলিওৱা হ'ব। সকলোবোৰ প্ৰকল্পিত গাঁৱলৈ গৈ প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত এই ৯ খন আচনিৰ বাবে দিহা-পৰামৰ্শ দিয়া হ'ব। পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ খতিয়ান তিনিভাগত ভগোৱা হৈছে। প্ৰথম ভাগত আকৌ তিনিটা উপশাখা নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে-

অধ্যায় (১)

(ক) পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ পৃষ্ঠভূমি, উদ্দেশ্য আৰু ইয়াৰ কাৰ্যপ্ৰণালী।

(খ) পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ লগত সংগতি ৰাখি গ্ৰাম্য পানীযোগান তথা স্বাস্থ্যসন্মত নীতি, পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ নীতি, আনুষ্ঠানিক নীতি আদিৰ বাখ্যা।

(গ) পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ স্থিতি, ইয়াৰ গাঠনি তথা বিশ্লেষণ আদিৰ আলোচনা

অধ্যায় (২) : পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ গাঠনি : এই খণ্ডত পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ বিভিন্ন দিশ চিহ্নিত কৰি ইয়াৰ সমস্যাসমূহ দূৰ কৰা তথা পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ ৰক্ষণাবেক্ষণৰ প্ৰতি দৃষ্টি ৰখা।

অধ্যায় (৩) : এই খণ্ডত ECOPS, PROJECT TOR আৰু প্ৰাথমিক তথ্যসংগ্ৰহ আৰু জনসাধাৰণৰ লগত আলোচনা আদিৰ অনুসূচী।

পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ বাবে উপযুক্ত আইন-প্ৰণয়ন

উপাদান	আইন	কাৰ্য্যক্ৰম
বনাঞ্চলৰ মাটি অধিগ্ৰহণ বা গছ কটা	Forest act	অসম জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰীবিভাগৰ লগত আলোচনা মৰ্মে কোনো বনাঞ্চলৰ ভূমি অধিগ্ৰহণ কৰা নহ'ব। যদিহে কিবা কাৰণত এই প্ৰকল্পসমূহৰ নক্সা তৈয়াৰ কৰোতে কোনো বনাঞ্চলৰ মাটি ল'বলগা হয় তাৰবাবে অনুমতিৰ আবেদন বনবিভাগৰ লগত আলোচনা মৰ্মে।
স্পৰ্শকাতৰ বা জীৱজন্তুৰ হানিকাৰক কাৰ্য্য।	Biodiversity and Wildlife Protection Act	অসম জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী বিভাগৰ লগত আলোচনা মৰ্মে এনে কাৰ্য্যৰপৰা বিৰত থকা। যদিহে কোনো কাৰণত জৈৱিক সংৰক্ষণৰ লগত সংঘাত হ'বলগা হয় তেনেহ'লে Biodiversity Board ৰ লগত আলোচনা কৰি এই সংঘাতৰ উপশম তথা পৰিকল্পনাৰ পৰিৱৰ্তন।
বিশেষকৈ গাঠনিৰ সময়ত	Noise Pollution(Regulation and Control) Rules, 2000	শব্দৰ সীমাৰ ভিতৰত থকাটো সুনিশ্চিত কৰা।
গাঠনি তথা যান-বাহনৰ বাবে হোৱা প্ৰদূষণ	Water(Prevention and Control of Pollution) Act, 1974	পানীৰ ব্যৱহাৰ তথা ইয়াৰ মানদণ্ড সুনিশ্চিত কৰা।
গাঠনিৰ সময়ত ব্যৱহাৰ হোৱা ডিজেল, জেনেৰেটৰ, যান-বাহন তথা যন্ত্ৰ সৰবৰাহ।	Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981	বায়ু প্ৰদূষণৰ সকলো নিয়ম মানি চলা। যান-বাহনৰ প্ৰদূষণ মুক্ততাৰ ওপৰত লক্ষ্য ৰখা।
গাঠনিৰ সময়ত উৎপন্ন হোৱা জাবৰ-জোখৰ তথা গেলেকনি।	Wetland(Management and Conservation) Rules, 2010	জাবৰ-জোখৰ পেলোৱা তথা যাতে ভূমিৰ অৱক্ষয় নোহোৱাৰ ওপৰত নজৰ ৰখা।

বিশ্ববেংকৰ যুক্তিযুক্ত পৰিচালন নীতিসমূহ ,

(ক) OP 4.01-পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ খতিয়ান। বিশ্ববেংকৰ অনুসূচী ক বা অনুসূচী খৰ অধীনত সকলো প্ৰকল্পৰ বাবে পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ খতিয়ানৰ প্ৰতিফলন।

(খ) OP 4.01-প্ৰাকৃতিক অৱস্থান দীৰ্ঘম্যাদী উন্নতিৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয়।

সূত্র উদ্ভাৱনঃ-

- উপৰিভাগ আৰু ভূ-তলৰ পানীৰ গুণাগুণ, সেই অঞ্চলৰ বিনস্তু হোৱা অৰ্থনীতিৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়। এইবোৰৰ ভিতৰত তেল শোধনাগাৰ, কৃষি, চাহ বাগান তথা খনি প্ৰধান।
- পানী যোগানৰ প্ৰসাৰতা, গৰাখহনীয়া, পাহাৰৰ ভূমি স্থলন আৰু আন আন আন্যান্য আন্তঃগাঠনিৰ বাবে প্ৰতিহৃত হয়।
- বানপানী তথা নদীৰ খহনীয়াই পানীযোগান ব্যাহত কৰে। তদুপৰি বানপানীৰ বাবে নদীৰ জল পৃষ্ঠ বিনস্তু হয়। বানপানীৰ ফলত পাইখানাবোৰ জলমগ্ন হোৱা বাবে উপৰিভাগ আৰু ভূ-তলৰ জল বিষাক্ত হৈ পৰে।
- বনৰীয়া জীৱ-জন্তুৰ অহা-যোৱা আদিৰ বাবেও ভূ-পৃষ্ঠৰ আন্তঃগাঠনিৰ সালসলনি হয়।
- ডায়েৰিয়া, কলেৰা, মেলেরিয়া আদিৰ বীজাণু সমূহ প্ৰকল্প অঞ্চলৰ কিছুমান জিলাত পানীত পোৱা যায়। কিছুমান অঞ্চলত জাপানীজ এনকেফেলাইটিজ আদিৰ দৰেও বীজাণুও পোৱা যায়।
- ব্যক্তিগত স্বাস্থ্যজনিত নীতি আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ সুস্থ নীতিৰ অভাৱো বহু গাঁৱত পৰিলক্ষিত হয়। মুঠতে বঙাইগাঁও জিলাৰ বাহিৰে সকলোতে পৰিশোধিত পানীৰ অভাৱ দেখা যায়। তদুপৰি শৌচাগাৰসমূহ দমকলবোৰৰ পৰা নিৰ্দ্দিশ্ট দূৰত্বত নথকাৰ বাবেও পানী দূষিত হোৱা দেখা যায়।
- জাবৰ-জোখৰ পুৰি পোলাৱা বা পুতি পেলোৱাৰ কোনো বিধিসন্মত প্ৰণালী দেখা নাযায়।
- বহুতো গাঁৱৰ ৰাস্তা-পদূলি বোকাৰে পৰিপূৰ্ণতাৰ হেতু ব্যৱহৃত পানী ওলাই যোৱাৰ সু-ব্যৱস্থা দেখা নাযায়।

পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ প্ৰভাৱ

মুঠতে এই প্ৰকল্পসমূহৰ পৰা বহুতো নিশ্চিত প্ৰভাৱ দেখা গৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত কিছুমান প্ৰকল্পৰ নক্সা, গাঠনি আৰু পৰিচালনাত কিছুমান বিয়োগাত্মক দিশো পৰিলক্ষিত হৈছে।

- প্ৰকল্পসমূহত ৰাহি পানী ওলাই যোৱাৰ সমূচিত ব্যৱস্থা নথকাৰ হেতু পানীৰ ডোঙা বন্ধা, বীজাণু জন্ম আদি দেখা যায়।
- জাবৰ-জোখৰ তথা ৰাসায়নিক পদাৰ্থবোৰ দমাই ৰখা হেতু পৰিৱেশ দূষিত হয়।
- ভূমি-স্থলনৰ বাবে আন্তঃগাঠনিৰ ক্ষতিও দেখা যায়।
- গংগা নদীত থকা শিহু আৰু ভাৰতীয় প্ৰজাতিৰ ঘৰিয়াল এই প্ৰকল্পৰ ভুল চিহ্নিতকৰণৰ বাবে লুপ্ত হোৱা দেখা গৈছে।
- প্ৰকল্পসমূহত গজি উঠা গছ-গছনিৰ বাবে পৰিৱেশ দূষিত হোৱা দেখা যায়।
- অপৰিপক্ক নক্সাৰ বাবে সাংস্কৃতিক এলেকা বা ভূ-তত্ত্ব এলেকা আদিৰ বিনস্তু হোৱা দেখা যায়।

প্ৰধান গাঠনি সম্পৰ্কীয় প্ৰভাৱ

- নিম্নস্তৰীয় প্ৰকল্প স্থানৰ গাঠনি বা বস্তু আহৰণৰ বাবে উদ্ভৱ হোৱা জাবৰৰ দ'ম, দুৰ্ঘটনা আদি।
- প্ৰকল্প স্থানত বনুৱাৰ স্বাস্থ্যৰ নিম্নগামী ব্যৱস্থা।
- স্থানীয় জনগণৰ বাধা, শব্দ, বায়ু প্ৰদূষণ, অত্যাধিক যান-বাহনৰ অহা-যোৱা ইত্যাদি।
- শোণিতপুৰ, শিৱসাগৰ, যোৰহাট, কামৰূপ আৰু হাইলাকান্দি জিলাত থকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল তথা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানলৈ অহা ভ্ৰমণৰত পখীৰ যাতায়তৰ বাধাৰ সৃষ্টি হয়।
- বৰ্তমান চলি থকা প্ৰকল্পৰ আন্তঃগাঠনিৰ ধ্বংস।

প্ৰধান ব্যৱহাৰ আৰু পৰিচালনা সম্পৰ্কীয় প্ৰভাৱ

- WTP ৰ নিম্নস্তৰীয় পৰিচালনা আৰু বৰষুণৰ পানীৰে খেতি কৰাৰ পদ্ধতিয়ে পানী দূষিত কৰে, পানী জমা হৈ থাকে আৰু ইয়াত জীৱাণুৰ জন্ম হয় আৰু মাটিৰ আন্তঃগাঠনিৰ ধ্বংস কৰে।
- WTP আৰু উপাঙা নাওঁ আদিৰ নিম্নস্তৰীয় পৰিচালনাৰ বাবে বিশেষকৈ বনুৱাসকল আকস্মিক দুৰ্ঘটনাত আঘাতপ্ৰাপ্ত হয়।
- সীমিত বিত্তীয় সাহায্য বা কাৰিকৰী অপাৰদৰ্শিতাৰ ফলত পৰিচালনা নিম্নস্তৰীয় হোৱা দেখা যায়।

পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ অৱলোকণ

প্ৰকল্পৰ প্ৰভাৱ তথা আকাৰ অনুযায়ী প্ৰকল্পসমূহক ক শাখা আৰু খ শাখালৈ বিভক্ত কৰা হৈছে। সকলো ক শাখাৰ প্ৰকল্পই একোখনকৈ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ তথ্য সম্পৰ্কীয় পত্ৰ পূৰাব লাগিব আৰু যদিহে কিবা প্ৰাৰ্হুভাৱ পৰিলক্ষিত হয় তাক নিয়ন্ত্ৰিত কৰা। সকলো খ শাখাৰ প্ৰকল্পই অভিযোগবোৰ উপশম কৰাৰ আঁচনিবোৰ উল্লেখ কৰি একোখন পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ তথ্য পত্ৰ পূৰাব লাগিব। অসমৰ ক্ষেত্ৰত সকলোবোৰ প্ৰকল্পই বৃহৎ বহুমুখী গাওঁ আঁচনিৰ অন্তৰ্ভুক্ত, সেয়েহে এইবোৰক খ শাখাৰ EMF ৰ ভিতৰত পৰিব।

কাৰ্যক্ষমতাৰ গঠন আৰু আনুষ্ঠানিক প্ৰক্ৰিয়াৰ জৰিয়তে নিৰূপণ

EMF ৰ সঠিক প্ৰতিপালন কৰিবলৈ কেইটামান স্তৰৰ জৰিয়তে কৰিব লাগিব। প্ৰাদেশিক ক্ষেত্ৰত SPMU য়ে এজন পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ বিশেষজ্ঞ থাকিব, যাৰ ওপৰত এই প্ৰজেক্টসমূহ সম্পূৰ্ণ কৰাৰ দায়িত্ব থাকিব। আঁচনি স্তৰত এই প্ৰকল্পসমূহ ৰূপায়ণৰ দায়িত্ব কাৰ্যবাহী অভিযন্তা আৰু তেওঁৰ কৰ্মচাৰীৰ ওপৰত ন্যস্ত থাকিব। অঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ধাৰণ কৰি দৈনন্দিন কামৰ খতিয়ানৰ বাবে GPWSC বা কোনো নিৰ্ধাৰিত ব্যক্তিৰ ওপৰত ন্যস্ত থাকিব। সহকাৰী কাৰ্যবাহী অভিযন্তা আৰু সহকাৰী অভিযন্তাসমূহ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ তথ্য পত্ৰসমূহ সম্পূৰ্ণ কৰাৰ দায়িত্বত থাকিব আৰু তেওঁলোকক প্ৰকল্পৰ লগত জড়িত আন আন বিভাগবোৰে এই কাৰ্যত সহায় কৰিব।

EMF বিলাকৰ সঠিক কাৰ্যকৰিতা নিৰূপণ কৰিবলৈ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ খতিয়ানে কাৰ্যকৰী ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ এটা আঁচনি যুগুত কৰি উলিয়াইছে। ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ প্ৰধান অঞ্চলসমূহ হ'ল-

- বিশ্ববেংকৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ নিয়মালীৰ প্ৰতি সজাগতা, উপদেশ তথা সুৰক্ষাৰ প্ৰতি নজৰ ৰখা।
- পৰিচালনা তথা নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰণালী (O&M)
- বিশ্ববেংকৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ প্ৰণালী তথা ইয়াক মানি চলাৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ।
- পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ অক্ষুণ্ণতা।
- প্ৰকল্পৰ হিতাধিকাৰীসকলৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ প্ৰতি সজাগতা।
- মিস্ত্ৰীসকলৰ গাঠনিৰ গুণাগুণ।
- পানীৰ গুণাগুণ, নিৰূপণ আৰু স্বাস্থ্যজনিত সমীক্ষাৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ।

প্ৰভাৱৰ খতিয়ানৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কিছুমান পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ নীতি প্ৰৱৰ্ত্তনৰ আঁচনি মতে চিহ্নিত কৰা হৈছে আৰু এই সকলোবোৰ বিস্তৃত বিৱৰণৰ ৩ নং খণ্ডত সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। এই ECOP ৰ মাগ দৰ্শনত- পানীৰ উৎসৰ স্বাস্থ্যকৰ সুৰক্ষা, ভূ-পৃষ্ঠৰ পানীৰ উৎস, স্বাস্থ্যকৰক কাৰিকৰিতা, শৌচাগাৰ নিৰ্মাণত উপযুক্ত স্থান নিৰ্ধাৰণ, পানী প্ৰৱাহিত হৈ থকা তথা বহি শৌচ কৰিব পৰা শৌচাগাৰ নিৰ্মাণ তথা ব্যৱহাৰ, ব্যক্তি তথা সামূহিক জাবৰ-জোথৰ পেলোৱা স্থান নিৰ্ধাৰণ, গাঁৱত উপযুক্ত নলা নিৰ্মাণ, কঠিন তথা মৃত জীৱ-জন্তুৰ অৱশেষ, অপ্ৰদূষিত উপায়ে নিৰ্মূল আদি সন্নিবিষ্ট আছে।